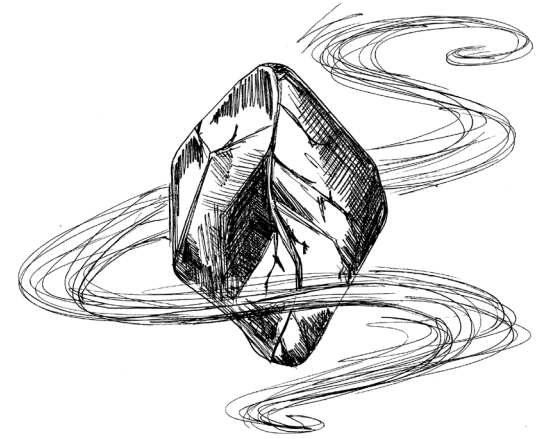

Osama le leje la Mashigo

Ka Ndabeni Mokoena

Bogologolo tala, mo bogareng jwa Aforika, go ne go na le naga e ntle ya dithaba e e neng e bidiwa Matibidi. E ne e na le metsana e mentsi mo kgaolong e le nngwe. Go ne go nna go na le letlhoo fa gare ga baagi mo metseng e, mme kwa bofelong, go nne le dintwa tse dintsintsi. Osama, motlhami wa tsotlhe, o ne a otlhaya batho ka go romela setlhophha sa mangau a mmala wa namune, e leng mofuta o o gakgamatsang wa mangau, kwa nageng ya Matibidi. Batho ba ne ba boifa ka matshelo a bone.

Mangau a mmala wa namune a ne a batlisisa dipelo tsa batho. Batho ba ba neng ba na le dipelo tse di siameng ba ne ba babalelwa, mme ba ba neng ba na le dipelo tse di bosula bone ba ne ba isiwa kwa Mapungubwe, lefelo le le boitshepo. Go ne go setse batho ba le makgolo a sekae fela kwa Matibidi. Ba ba falotseng ba ne ba rapela Osama gore a ba itshwarele. Osama o ne a araba ka go dira leje le le neng le na le modumo le le bidiwang leje la Mashigo. Fa fela leje leno

le ne le sa ntse le dira, mangau a mmala wa namune a ne a se kitla a boela kwa motseng.

Leje la Mashigo le ne le phatsima jaaka letsatsi moso mongwe le mongwe. Ba-Mapulana, baagi ba motse wa Matibidi, ba ne ba gakgamadiwa ke seno. Go ne go ise go nne le batho ba ba tshwanang le bone. Morago ga dingwaga di le masome a mararo, moporofeti wa mosadi, Naledi, o ne a tlhaga a na le molaetsa o o tswang kwa go Osama.

Molaetsa o ne o re: “Batho ba me, Mapulana, ke lo file letlapa le le phepa mo dingwageng di le masome a mararo. Jaanong, ga ke itumelele gore ga lo ise lo fetoge. Lo sa ntse lo le batho ba ba bosula. Jaanong ke tla busetsa katlholo gape kwa go Matibidi.”

Lekhubu le legolo la poifo le ne la ralala motse wa Matibidi mme leru le lentsho la khurumetsa Mapulana. Leje la Mashigo le ne le amana le maikutlo. Leje la Mashigo le ne la phatsima jaaka naledi e e swang. Mapulana a ne a sa rate go nagana ka se se neng se ka diragala kwa bofelong. Tshegofatso le Mmaphefo e ne e sa ntse e le bana lekgetlho la bofelo fa mangau a mmala wa namune a ne a tletse mo motseng wa Matibidi. Tshegofatso le Mmaphefo ba ne ba gakologelwa monna mongwe yo o godileng yo o botlhale yo o neng a bidiwa Johan-Pitsedisuleyang, yo o neng a kgothaletsa batho go rapela Osama. Ba ne ba akanya gore monnamogolo yo o botlhale yo, o ne a tla itse gore ba dire eng jaanong. Le fa go ntse jalo, ba ne ba tlhoka pele go mmona pele. Go ne ga utlwiwa gore o ne a felediwa a nna kwa Thabeng ya Phiri. Ba ne ba simolola go batla.

Mo mosong, Tshegofatso le Mmaphefo ba ne ba ya kwa Thabeng ya Phiri. Fa ba ntse ba tsamaya, ba ne ba lemoga gore ba tlhoka go tla ka leano la go itse gore maatla a letlapa la Mashigo a tla bo a le kana kang letsatsi le le latelang. Tshegofatso le Mmaphefo ba ne ba itse gore batho ba Mapulana ba ne ba ka se fetole maitsholo a bone a a bosula ka bonako.

Gaufi le setlhoa sa thaba, ba ne ba bona logaga lo ba neng ba fitlhela Johan-Pitsedisuleyang a le mo go lone. O ne a re fa ba ka lala o tla kgona go ba thusa mo mosong.

Ba ne ba lemoga pele fela ba ya go robala gore Johan- Pitsedisuleyang e ne e le monna yo o neng a senola dilo di le dintsi. O ne a gatelela gore bontle jwa leje la Mashigo e ne e le go nna ga lone le sa fetoge.

Ka jalo, o ne a tlhomamisa gore ba akanye gore leje ga le fetoge. Mo go Tshegofatso le Mmaphefo, go ne go gakgamatsa go akanya gore lesedi le le tswang mo letlapeng la Mashigo le ne le sa ikaega ka gore le ne le phatsima lobaka lo lo kana kang. Molaomotho o o ntseng jalo o ne o ka dira gore thuto ya bone yotlhe e nne selo se se mosola. Ba ne ba tla ithuta go le gontsi mo mosong.

Johan-Pitsedisuleyang o ne a akantsa gore maleo a batho ba Matibidi a ne a tsamaisana le diphetogo tsa ikholoji le tsa tikologo. Fa go ne go na pula e ntsi le dijo di le dintsi, batho ba ne ba tswelela pele ka go tlola molao le go dira ditiro tse dintsi tse di bosula.

Ka nako ya komelelo le leuba, batho ba ne ba utlwelana botlhoko thata e bile ba ikobela melao ya ga Osama. Johan-Pitsedisuleyang o ne a akanya gore boitshwaro jwa batho bo ne bo sa fetoge, segolobogolo, e ne e le jwa paka ya ngwaga (go latela ditiro tsa trigonometric). Tshegofatso le Mmaphefo ba ne ba sa bone maitsholo a batho jaaka selo se se tsentseng letsogo thata mo go phatsimeng ga leje la Mashigo. Fa ba ntse ba reeditse botlhale jwa ga Johan-Pitsedisuleyang, ba ne ba lemoga gore ga ba itse sepe mme ba ne ba sa ntse ba tla itse go le gontsi.

O ne a bolela gore le fa gone leano leno la "go fopholets" le ne le ka thusa batho go bonela pele se se neng se tla diragalela leje la Mashigo, le ne le se botlhokwa go le kalo. O ne a akanya gore fa batho ba ne ba ka nna pelonomi le lorato, ba ne ba ka dira kagiso le Osama.

Tshegofatso le Mmaphefo ba ne ba tswa mo logageng ba na le temogo e bile ba na le megopolo e mebedi. Ba ne ba gakologelwa gore go ne go na le mokwaledi mo metseng yotlhe ya Matibidi yo o neng a kwala ka seatla dipego tsa se se neng se direga letsatsi le letsatsi mo naging eno e kgolo.

Ba ne ba na le kgopolo ya gore fa diragalo di ka lekanyediwa go ya ka gore batho ba itshwara jang (go tswa go se se bosula go ya go se se

siameng, fa go kgonega go tswa go o go ya go 1), ba ne ba tla nna le selekanyo sa boitshwaro. Gape mokwadi o ne a ela tlhoko thata ka fa leje la Mashigo le neng le ntsha lesedi ka teng. Ka ntlha ya seo, ba ne jaanong ba na le boleng jwa tshedimosetso ya nako e e fetileng, e e neng e ka dirisiwa mo thulaganyong ya "go fopholetsa" go bona gore ba tla itshwara jang mo isagweng.

Ba ne ba akanya gore letsatsi le letsatsi, boleng jwa tshedimosetso eno bo ne bo batla bo tswana, go ya ka se Johan-Pitsedisuleyang a neng a se bolela. Gape, jaanong ba ne ba na le tshedimosetso ya bogologolo e e neng e bontsha selekanyo sa leje la Mashigo. Mo go bone, go ne ga bonala sentle gore jaanong ba ne ba ka kgona go dira thulaganyo e e feletseng ya "go fopholetsa". Se se neng sa ba gakgamatsa ke gore ba ne ba sa kgotsofala.

Loso lwa Leje la Mashigo lo ne lo ka se ka lwa tilwa. Tshegofatso le Mmaphefo ba ne ba itse gore go swa ga leje leo go ne go se kitla go fetola dipelo tsa batho. Ba ne ba tla tshwanelwa ke go fetola dipelo tsa Ba-Mapulana, gore ba thuse batho ba bone go nna pelonomi le go nna lorato.

Go tsholwa le go swa ke dilo tse pedi tse di sa tshwaneng. Loso lwa leje la Mashigo ga lo a ka lwa gakgamatsa ope mme go ne go lebega e le tshimologo ya bokhutlo jwa Mapulana. Le fa go ntse jalo, dithuto tsa tsholofelo le go rera ka lorato le bopelonomi di ne tsa dira gore Mapulana a nne le boitshwaro jo bošwa. Morago ga moo go ne ga nna le kagiso mo nageng yotlhe.

